Integrarea copiilor defavorizați în învățământul românesc

Prof. Andrei BĂȘTIC
Școala Gimnazială „Mircea Sântimbreanu”, sector 5, București

Integrarea copiilor defavorizați în învățământul românesc este un aspect esențial pentru a asigura egalitatea de șanse și acces la educație pentru toți copiii, indiferent de situația lor socioeconomică. Acești copii pot proveni din medii cu resurse limitate, familii dezavantajate sau comunități marginalizate, iar integrarea lor în sistemul de învățământ este crucială pentru a le oferi șanse reale de dezvoltare și succes.

Iată câteva măsuri și inițiative care pot contribui la integrarea copiilor defavorizați în învățământul românesc:

1. **Acces la educație preșcolară:** Este important să se ofere copiilor defavorizați acces la educație preșcolară de calitate, deoarece aceasta le poate oferi un start bun în viață și poate contribui la reducerea decalajelor inițiale de învățare. Aceasta poate implica extinderea și diversificarea programelor preșcolare, precum și asigurarea resurselor și infrastructurii necesare în zonele defavorizate.
2. **Sprijin financiar și materiale:** Copiii defavorizați pot avea nevoie de sprijin financiar pentru a acoperi costurile educației, cum ar fi materialele școlare, uniformele școlare sau transportul. Guvernul și organizațiile neguvernamentale pot juca un rol important în furnizarea de burse și ajutoare financiare, în parteneriat cu școlile și comunitățile locale.
3. **Programe de alimentație școlară:** O alimentație adecvată joacă un rol semnificativ în dezvoltarea și performanța școlară a copiilor. Implementarea programelor de alimentație școlară poate asigura că toți copiii, inclusiv cei defavorizați, beneficiază de mese sănătoase în timpul orelor de școală.
4. **Sprijin educațional suplimentar:** Copiii defavorizați pot beneficia de programe de sprijin educațional suplimentar, cum ar fi tutoriale, after-school-uri sau programe de mentorat. Acestea pot contribui la consolidarea învățării și la depășirea eventualelor decalaje de cunoștințe și abilități.
5. **Sensibilizare și formare:** Cadrele didactice trebuie să fie sensibilizate și formate pentru a înțelege provocările și nevoile copiilor defavorizați și pentru a adopta metode și strategii adecvate. Aceasta poate include formarea în domeniul diversității culturale și socio-economice, gestionarea comportamentului dificil sau adaptarea curriculumului în funcție de nevoile specifice ale copiilor.
6. **Colaborare între instituții:** Este important să existe o colaborare între școli, autorități locale, organizații neguvernamentale și alte instituții relevante pentru a asigura o abordare integrată și coordonată în sprijinirea copiilor defavorizați. Schimbul de bune practici, resurse și expertiză poate consolida eforturile de integrare în educație.
7. **Evaluare și monitorizare:** Este necesară o evaluare și monitorizare constantă a politicilor și măsurilor de integrare a copiilor defavorizați în învățământul românesc pentru a identifica eventualele deficiențe și pentru a implementa ajustări și îmbunătățiri continue.

Prin implementarea unui set complet de măsuri și politici integrate, putem contribui la asigurarea că toți copiii, indiferent de situația lor socio-economică, beneficiază de acces la educație de calitate și au șanse egale de dezvoltare și succes în viață. Astfel, nu vom vorbi de fenomenul tot mai des întâlnit, și anume: discriminarea.

Nediscriminarea și incluziunea sunt principii fundamentale în sistemul educațional, iar promovarea lor în școli este esențială pentru a crea un mediu sigur și propice pentru toți elevii, indiferent de caracteristicile

lor personale sau de apartenența la diverse grupuri sociale. În contextul sistemului educațional românesc, există eforturi în curs pentru a aborda aceste aspecte și pentru a asigura un învățământ echitabil și incluziv pentru toți elevii.

Legislația românească în domeniul educației protejează drepturile tuturor elevilor și interzice discriminarea pe baza rasială, etnică, religioasă, de gen, de orientare sexuală, de dizabilitate sau de alte criterii similare. Aceasta include Legea Educației Naționale nr. 1/2011 și Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare. Însă, cum putem contribui la integrarea copiilor defavorizați în învățământul românesc? Iată, în rândurile următoare, câteva posibile soluții:

1. Sensibilizarea și formarea cadrelor didactice pentru a înțelege importanța nediscriminării și incluziunii și pentru a adopta practici și strategii adecvate.
2. Dezvoltarea de programe și materiale educaționale care să promoveze diversitatea, egalitatea și respectul reciproc în rândul elevilor.
3. Crearea unui mediu școlar sigur și prietenos, în care toți elevii se simt acceptați și sprijiniți.
4. Implementarea de măsuri de sprijin și adaptare pentru elevii cu nevoi speciale sau cu dizabilități, astfel încât să aibă acces la educație într-un mod inclusiv.
5. Monitorizarea și raportarea cazurilor de discriminare sau hărțuire în școli, și aplicarea măsurilor adecvate în conformitate cu legislația în vigoare.
6. Colaborarea cu părinții, organizațiile neguvernamentale și alte părți interesate pentru a promova nediscriminarea și incluziunea în sistemul educațional.

Este important ca toate aceste măsuri să fie implementate în mod coerent și să fie susținute de resurse adecvate pentru a asigura succesul lor. Prin promovarea nediscriminării și incluziunii în sistemul educațional românesc, putem contribui la crearea unei societăți mai echitabile și mai tolerante, în care fiecare individ să aibă oportunitatea de a-și dezvolta potențialul și de a contribui la comunitate.

Ce se poate întâmpla în cazul în care, în sistemul de învățământ, există discriminare, fie că ea este creată de către elevi sau de către profesori?

1. **Excluderea și marginalizarea elevilor:** Discriminarea poate duce la excluderea și marginalizarea anumitor grupuri de elevi, cum ar fi cei proveniți din minorități etnice sau religioase, copiii cu dizabilități, copiii proveniți din familii dezavantajate sau cei cu nevoi speciale de învățare. Acești elevi pot fi discriminați în ceea ce privește accesul la educație, înscrierea în școli de calitate sau obținerea de resurse și sprijin adecvat.
2. **Decalaje și inegalități:** Discriminarea poate contribui la crearea de decalaje și inegalități în performanțele școlare și șansele de reușită ale elevilor. Elevii discriminați pot fi dezavantajați în ceea ce privește accesul la resurse educaționale, sprijinul suplimentar sau oportunitățile de dezvoltare personală și profesională. Aceasta poate perpetua ciclurile de sărăcie și inechitate socială.
3. **Impact asupra stimei de sine și motivației:** Discriminarea poate afecta negativ stima de sine și motivația elevilor. Când un elev este discriminat pe baza caracteristicilor sale personale, acest lucru poate duce la scăderea încrederii în sine, la sentimente de inferioritate și la demotivare în ceea ce privește școala și învățarea. Acest impact asupra stimei de sine poate avea consecințe pe termen lung asupra succesului școlar și dezvoltării personale a elevilor.
4. **Climat școlar negativ:** Discriminarea în școli poate crea un climat școlar negativ, în care elevii se simt nesiguri, stigmatizați sau intimidați. Acest lucru poate afecta în mod negativ învățarea și participarea activă a elevilor la activitățile școlare. Un climat școlar negativ poate reduce

sentimentul de apartenență și conexiune a elevilor cu școala și poate crea tensiuni și conflicte între diferite grupuri de elevi.

5. **Prejudecăți și stereotipuri perpetuate:** Discriminarea în sistemul de educație poate perpetua prejudecăți și stereotipuri în rândul elevilor. Când anumite grupuri sunt discriminate sau marginalizate, se transmit mesaje negative și se întăresc stereotipurile în rândul celorlalți elevi. Acest lucru poate alimenta discriminarea și excluziunea în afara școlii și în societate în general.

Astfel, pentru a preveni și combate discriminarea în sistemul de educație, este esențială implementarea politici și măsuri adecvate, precum promovarea diversității, formarea cadrelor didactice în privința incluziunii și sensibilizarea în rândul elevilor cu privire la nediscriminare și respect reciproc.